

ETUDE DIALECTALE SUR LA CATEGORIE DU NOMBRE A PARTIR DE LA BASE NALR.OLTENIA

Florența – Eugenia VONICA
Universitatea din Pitești

Résumé: *Les cartes et les planches dialectales de l'NALR.Olténie(vol. I-IV) nous ont fourni les données bibliographiques nécessaires pour illustrer les traits spécifiques de la catégorie du nombre des substantifs des patois actuels de l'Olténie On a essayé de faire une synthèse des moyens qui marquent l'opposition singulier / pluriel au niveau dialectal. Les patois analysés mélangent les influences reçues des patois voisins avec leurs traits caractéristiques pour exprimer l'opposition de nombre. Par cette démarche scientifique, on a voulu établir le statut, la place et l'individualité des patois de l'Olténie.*

Mots-clés : *dialecte, nombre du substantif, patois*

Sub raport lingvistic, Oltenia a constituit, de peste un secol, obiectul de studiu a numeroși lingviști, începând cu G. Weigand, care, la 1900, realiza o primă prezentare de ansamblu a graiurilor din această provincie¹.

Ulterior, Grigore Brâncuș și-a îndreptat atenția asupra Olteniei ca arie dialectală în cadrul dacoromânei în două contribuții: *Cercetări asupra unui grai de tranziție*,² (prezintă graiul din partea de nord-vest a Olteniei, de care, ulterior, s-au ocupat Valeriu Rusu, Marin Petrișor și Nicolae Saramandu) și *Graiul din Oltenia*³. Prezentărilor de ansamblu li se adaugă cele consacrate graiurilor olteneste din anumite zone: Gorj (Gâlcescu 1931; Ionescu 1940-1941; Popescu 1980) sau nord-vestul Olteniei (Gregorian 1938, 1939, cf. și 1969, 1970; Petrișor 1962; V. Rusu 1971; N.Saramandu 1975).

Din nici una dintre lucrările consacrate graiurilor din Oltenia nu rezultă că acestea ar constitui o unitate dialectală aparte în cadrul dacoromânei. Ele au fost plasate în „prelungirea” fie a graiurilor transcarpatice (Gr. Brâncuș, 1962), fie a celor muntenești (reprezentanții Școlii clujene: S.Pușcariu, E. Petrovici, S. Pop, R. Todoran și I. Coteanu).

Din studiile consacrate graiurilor olteneste se desprinde și constatarea conform căreia Oltenia nu este o provincie unitară din punct de vedere dialectal. În general, extremitatea nord-vestică a Olteniei a fost atașată ariei dialectale bănățene, zona subcarpatică prezintă asemănări cu graiurile din sud-vestul Transilvaniei, iar partea de est cu graiurile muntenești. Sudul Olteniei, deși concordă, în general, cu Muntenia, prezintă și unele asemănări cu graiurile transcarpatice.

Analizând diversele aspecte morfologice ale graiurilor olteneste actuale, vom încerca să precizăm poziția acestora în cadrul dacoromânei.

¹ Weigand 1900 - Gustav Weigand, Die rumänischen Dialekte der Kleinen Walachei, Serbiens und Bulariens, în „Jahresbericht”, VII, 1900, p. 1-92.

² Brâncuș 1955 - Grigore Brâncuș, Cercetări asupra unui grai de tranziție, în „Revista Universității C. I. Parhon. Seria științelor sociale. Filologie”, nr. 2-3, 1955, p. 197-206.

³ Brâncuș 1962 - Grigore Brâncuș, Graiul din Oltenia, în LR XI, 1962, nr. 3.

Considerațiile privind categoria numărului în graiurile oltenești se bazează pe materialul furnizat de hărțile dialectale ale NALR.Oltenia (vol.I-IV) și de planșe necartografiate.

În legătură cu formarea pluralului, vom aborda un aspect specific substantivelor feminine de declinarea I cu desinența –ă de singular. În paralel cu forma literară de plural în –e, aceste substantive prezintă, la nivel regional și, în general, în limba vorbită, și forme de plural în –i.

În graiurile oltenești, fenomenul poate fi ilustrat cu exemple ca :

albini III/planșa 84 : 903,905,919,920, 929, 935, 936, 940, 942, 944, 948, 949, 957, 964, 968, 970, 971, 973, 981;
batisti I/h.53 : 927;
bulini 'pastile' I/h.138 : 990;
cocoși 'cocoașe' I/h.101 : 903, 921, 925, 926, 929, 931, 933, 950, 952, 955, 957, 960, 970, 971, 988, 991;
comuni 'comune' II/planșa 51: 903-905, 908-911, 913, 917, 919, 920, 923-931, 933-951, 953-960, 962-966, 968, 970, 973-979, 981-988, 990, 992-998;
geni 'gene' I/h.39 : 904, 906, 907, 949, 971;
logodni II/h.174 : 920, 945, 973, 987, 992, 993;
mumi 'mume' II/h.148 : 915, 938, 970-972, 977;
plăcinti II/planșa 35 : 906, 912, 913, 915, 916, 918, 920, 922, 925, 927-932, 934, 936, 937, 939, 940, 942-949, 952, 955, 956, 959, 964, 969, 973, 976, 983, 984, 986-988, 994.
pleopi 'pleoape' I/h.37 : 915, 920, 939, 944, 946, 947;
rotuli 'rotule (la genunchi)' I/h.120 : 905;
sprânceni I/h.40 : 925, 929, 945;
siri 'șire' III/planșa 72 : 906-909, 913, 915, 916, 919-921, 925, 926, 928-930, 935, 937, 939, 948, 951, 955, 957, 958, 960, 961, 963, 970, 972-975, 978, 979, 981, 983, 988, 990, 992, 993, 995-998;
uimi 'uime' I/h.142 : 980, 990. (vezi tabelul 4).

Tabelul 4

Nr crt	Subst. feminine de declinarea I cu sg. în –ă	Pluralul în –e				Pluralul în –i			
		Nr. de atest.	N-E	N-V	S	Nr. de atest.	N-E	N-V	S
1.	albină	79	29	23	27	19	5	9	5
2.	batistă	92	31	29	32	1	1	0	0
3.	bulină	10	3	1	6	1	0	0	1
4.	cocoașă	7	0	0	7	16	7	5	4
5.	comună	23	13	3	7	77	22	30	25
6.	geană	95	33	30	32	5	3	1	1
7.	logodnă	41	4	18	19	6	1	1	4
8.	mumă	23	3	18	2	6	1	1	4

9.	plăcintă	56	18	15	23	42	15	15	12
10.	pleoapă	70	22	20	28	6	2	4	0
11.	rotulă	6	4	2	0	1	1	0	0
12.	sprânceană	95	32	31	32	3	2	1	0
13.	șiră	42	15	11	16	43	16	10	17
14.	uimă	1	0	0	1	2	0	0	2
Total		726	239	225	262	228	76	77	75

Apariția formelor de plural în **-i** la substantivele feminine reprezintă un fenomen încadrat în tendința limbii române de diversificare a mijloacelor de diferențiere netă a singularului de plural. Folosirea desinenței de plural **-i**, specifică substantivelor masculine, ne conduce la concluzia că, în limba română, opoziția de gen este mai puțin importantă decât cea de număr⁷, fenomen ce depășește limitele graiurilor olteneste, caracterizând limba română actuală.

O situație specială prezintă substantivele cu radicalul terminat în consoană nepalatală. În cazul acestor substantive, **-i** final asilabic, marcă a pluralului, nu mai apare, pluralul fiind exprimat prin desinența zero. Ca urmare, după modelul substantivelor masculine, formele feminine de plural terminate în **-e** sau în **-i** final asilabic sunt înlocuite cu forme de pluralul în consoană : **beregăț, burț, buz, cârtiț** 'uimă', **cocoș, guș, mustăț, scurt** 'uimă'. Fenomenul reprezintă o trăsătură specifică graiurilor dacoromâne nord-vestice, incluzând și nord-vestul Olteniei.

Din aceeași cauză, de natură fonetică, *la substantivele feminine de declinarea I, cu radicalul terminat în una dintre consoanele / s, ș, z, ț, r /*, care pot fi dure sau moi, se înregistrează neutralizarea opoziției de număr. Caracterul dur al consoanelor / s, z, ț / a generat numeroase cazuri de omonimie morfologică:

cocoasă; cocoasă (în 14 localități), **cocoase** ; **cocoase** (în 25 de localități), **gușă** ; **gușă** (în 8 localități), **gușe** ; **gușe** (în 7 localități), **mustăț** ; **mustăț** (în 29 de localități), **țită** ; **țită** (în 71 de localități).

Formele de plural **buză** și **țită** realizează arii compacte în nord-vest și nord-est: **buză**: 17 (nord-est), 28 (nord-vest), 7 (sud) și **țită**: 20 (nord-est), 31 (nord-vest), 20 (sud).

Din exemplele de mai sus rezultă că fenomenul este bine reprezentat în graiurile olteneste, aria compactă a termenilor omofoni situându-se în vestul Olteniei, regiune puternic influențată de Banat și Țara Hațegului și considerată ca o prelungire a unei zone mai extinse, cea a graiurilor transcarpatice¹. În restul provinciei, caracterul dur al consoanelor menționate a fost înregistrat în arii restrânse, sporadic sau numai în anumite cuvinte. În partea de est și în sudul Olteniei se înregistrează forme care se regăsesc în graiurile muntenești².

Formele omofone de singular și de plural sunt frecvente și în flexiunea adjectivului, ele întâlnindu-se, ca și în cazul substantivului, într-o arie compactă situată tot în vestul Olteniei:

¹ Cf. Gr. Rusu, *Probleme de morfonologie în „Atlasul lingvistic român”*, în CL, VIII, 1963, nr. 1, p. 62, 63.

² Cf. Saramandu 1975: harta 5 (aria consoanelor / s, z, ț / dure). *Arii fonologice și zone dialectale de tranziție*, în SCL, XXVI, 1975, nr. 2, p. 119-130

păduchioasă, grasă, sănătoasă, frumoasă, bolnăvicioasă, deasă.

Așadar, în graiurile oltenești, tendința bine reprezentată de a marca net categoria gramaticală a numărului este concuroasă de tendința opusă de a neutraliza opoziția sg./pl.

Alături de substantivele feminine la care opoziția de număr s-a neutralizat există o altă clasă de substantive, larg reprezentată, cea a *neutrelor terminate în consoană dură / r, s, z, ț, j /*, care fac pluralul în *-ă*, în loc de *-e*, fără neutralizarea opoziției de număr :

- **r** : **car / cară** III/planșa 56 : **88 de atestări** : nord-est 27; nord-vest 32; sud 29;
- izvor / izvoară** II/planșa 47 : **74 de atestări** : nord-est 23; nord-vest 29, sud 22;
- pahar / pahară** II/h.253 : **77 de atestări** : nord-est 22; nord-vest 32; sud 23;
- urcior / urcioară** I/h.38 : **11 atestări** : nord-est 3; nord-vest 1; sud 7;
- **z** : **grumaz / grumază** I/h.82 : **7 atestări** : nord-est 1; nord-vest 6; sud 0;
- obraz / obrază** I/h.46 : **10 atestări** : nord-est 1; nord-vest 9; sud 0;
- **j** : **gîrlej / gîrlejă** I/h.86 : **2 atestări** în sudul Olteniei;
- **s** : **fus / fusă** III/planșa 87 : **69 de atestări** : nord-est 23; nord-vest 31; sud 15;
- os / oasă** I/planșa 5 : **54 de atestări** : nord-est 18; nord-vest 32; sud 4;
- **ț** : **maț / mață** I/planșa 7 : **18 atestări** : nord-est 4; nord-vest 14; sud 0;
- șort / șoartă** II/planșa 39 : **38 de atestări** : nord-est 11; nord-vest 14; sud 13;
- coteț / coteță** III/h.428 : **44 de atestări** : nord-est 21; nord-vest 17; sud 6.

Aceleași consecințe morfologice le are și comportamentul lui **ș** când apare înaintea vocalelor **e, ă** la substantivele feminine. Caracterul dur sau moale al consoanei are ca rezultat următoarele opoziții sg./pl., ilustrate prin substantivul **cocoașă**:

opoziție zero: **cocoașe / cocoașe, cocoașă / cocoașă**;
ă / Ø: **cocoașă / cocoș**;
e / Ø: **cocoașe / cocoș**

Mai multe tipuri de opoziții sg./pl. întâlnim și în cazul substantivelor feminine terminate în fricativa sonoră **j**, care, ca și corespondenta ei surdă **ș**, are un caracter dur sau moale. Ilustrăm fenomenul cu substantivul **coajă** (II/planșa 85) :

ă / Ø: **coajă / coj** ; **ă / e**: **coajă / coaje** ; **e / Ø**: **coaje / coj** .

În graiurile oltenești, la fel ca în limba literară, există numeroase exemple în care opoziția de număr se face, în afară de desinențe, și cu ajutorul alternanțelor fonetice. Astfel, aceste mijloace ale flexiunii interne devin un procedeu suplimentar prin care se evită omonimia în flexiunea nominală. Folosirea alternanțelor fonetice concomitent cu desinențele corespunde tendinței limbii române de marcare a numărului printr-un cumul de indici morfologici. Substantivele, la care se înregistrează acest fenomen, formează în Oltenia o arie mai extinsă comparativ cu cele în care fenomenul nu apare:

albie / albii II/h.227 : **63 de atestări** – nord-est 23; nord-vest 17; sud 23;
arie /ării III/planșa 72 : **67 de atestări** – nord-est 18; nord-vest 27; sud 22;

- aripă / ăripi** III/h.430 : **29 de atestări** – nord-est 2; nord-vest 23; sud 4;
beregată / beregăți II/h.86: **65 de atestări** – nord-est 26; nord-vest 25; sud 14;
casă / căși II/h.185¹²: **26 de atestări** – nord-est 9; nord-vest 15; sud 2;
cocoașă / cocoși I/h.101: **18 atestări** – nord-est 8; nord-vest 6; sud 4;
cratiță / crățiți II/h.252 : **2 atestări** (996, 998);
lacrămă / lăcrămi (lacrămi) I/h.41 : **18 atestări** : nord-est 8; nord-vest 0; sud 10;
- laviță / lăviți** II/h.225 : **o atestare** (986);
nicovală / nicovăli III/h.461 : **7 atestări** : nord-est 3; nord-vest 2; sud 2;
plapumă / plăpumi II/planșa 33 : **26 de atestări** : nord-est 8; nord-vest 0; sud 18;
- raniță / răniți** II/h.355 : **o atestare** (986);
toamnă / tomni II/planșa 44 : **33 de atestări** : nord-est 2; nord-vest 2; sud 29.

În exemplele de mai sus, formele cu alternanțe fonetice sunt predominante, încadrându-se în tendința de diferențiere a singularului de plural, procedeu care s-a impus, adeseori, ca normă în limba literară : *barbă / bărbi, mustață / mustăți, sală / săli*.

Productivitatea acestui procedeu rezultă și din faptul că el apare frecvent în împrumuturile relativ recente, pătrunse în graiuri ca neologisme : *cataramă / cătărămi (catarămi), chitanță / chitănți, fotografie / fotogrăfii, invitație / invitații, raniță / răniți*.

În unele cazuri, alternanța vocalică rămâne singurul mijloc de marcare a opoziției de număr. Acest fenomen apare la substantivele feminine cu desinența de plural **-ă** în loc de **-e** (după o consoană dură). Astfel, forma de plural **verze** din limba literară (**varză / verze**) apare curent în graiurile oltenești sub forma **verză**, opoziția sg./pl. realizându-se numai prin alternanța vocalică **-a / -e** din radical (**varză / verză**).

Tot în această categorie se încadrează și substantivele : **barză / berză, față / feță, masă / mesă, pupăză / pupeză, rață / reță**, la care adăugăm mireasă **miresă** (cu alternanța **ea / e** în radical)¹.

Ca o particularitate a graiurilor oltenești, menționăm **alternanța a / e** în forme ca : *barbă / berbe, bardă / berde, nicovală / nicovelne (nicovelni)*². Alternanța vocalică **a/e**, frecventă la substantivele feminine terminate în **-a** accentuat, de tipul sg. **basma / pl. basmele** (în loc de forma literară *basmale*) a favorizat apariția unei noi forme de singular în **-ea** (*basmea*), după modelul *stea / stele*.

În unele părți din Oltenia, pluralul unor substantive feminine se formează cu **-i** final asilabic (în loc de **-e** din limba standard), fapt care determină apariția **alternanței oa / o** în radical (analog cu alternanța **a / ă** în radical): **cocoașă / cocoși (17 atestări); toamnă / tomni (33 de atestări)**.

Alternanța **oa / o** este foarte des folosită împreună cu desinența **-i** pentru formarea pluralului unor substantive feminine mobile, derivate de la forma de masculin cu sufixul moșional **-oaică** :

forma **lupoici** apare în **39 de puncte**, față de **53 de puncte** pentru **lupoice**;

forma **șerpoici** realizează **27 de atestări**, față de **70 de atestări** pentru **șerpoice**;

¹ Cf. *NALR. Oltenia*, III / planșa 95, I / planșa 2, II / h. 239, III / planșa 95, III / planșa 67, II / planșa 21.

² Cf. *NALR. Oltenia*, I / h. 76, IV / planșa 136, III / h. 579.

forma **ursoici** are **20 de atestări**, față de **69** pentru **ursoaice**.

Unele *substantive neutre au desinențe duble și uneori chiar triple de plural*, situație existentă și în limba standard. Există substantive neutre care formează pluralul cu desinențele – e , -uri.¹

bulin 'pastilă' I/h.138	buline (4 atestări) / bulinuri (4 atestări);
burduf III / planșa 64	burdufe (17 atestări) / burdufuri (29 de atestări).
grumaj I/h.82	grumaje (2 atestări) / grumajuri (3 atestări);
grumaz I/h.82	grumaze (grumază) - (19 atestări) / grumazuri (7 atestări);
obraz I/h.46	obraz e (obrază) – (12 atestări) / obrazuri (13 atestări);
stomac I/h.102	stomac e (32 de atestări) / stomacuri (45 de atestări);
șorț II/planșa 39	șoarțe (șurțe) cu variantele <i>soarță, șorță</i> (43 de atestări) / șorțuri (șurțuri) – (62 de atestări).

De remarcat este faptul că substantivul neutru **burduf** își schimbă genul. Devenit masculin, formează pluralul cu desinența -i: **burdufi** (15 atestări) sau foarte rar **burduși** (4 atestări). Aceste forme sunt atestate numai în graiurile din nord-est și din nord-vest, niciodată în sudul Olteniei.

Pluralul în - e sau în - **uri** apare și la substantivele: **albuș** și **gălbenuș**.

Pentru substantivul **albuș** (III/planșa 67), forma de plural în – e, **albușe**, apare în 33 de localități (mai frecvent în estul și vestul Olteniei), în vreme ce forma de plural în

– **uri**, **albușuri**, este majoritară, fiind notată în 46 de puncte răspândite, aproximativ uniform, în sud-est și nord-vest.

În schimb, pentru substantivul **gălbenuș** (III/planșa 67), formele de plural în – e sunt mai numeroase (35 de puncte , din care 31 sunt atestate în nord-est și nord-vest) decât cele în – **uri** (22 de localități, dintre care 14 sunt înregistrate în nord-est și nord-vest și numai 8 în sudul Olteniei).

Din exemplele prezentate se desprinde concluzia că *desinența de plural –uri este mai frecventă decât desinența –e la unele substantive neutre* :

albuș (46 de forme în –**uri** față de 33 în –**e**), **burduf** (43 de forme în –**uri** față de 19 în –**e**), **stomac** (45 de forme în –**uri** față de 32 în –**e**), **șorț** (51 de forme în –**uri** față de 46 în –**e** și cu variante în –ă).

Pluralul în –uri este folosit, uneori, și la substantivele feminine : **mătășuri** (de porumb) III/planșa 70 (5 atestări).

Pluralul este marcat, uneori, prin *trei desinențe diferite*: -e, -uri, -i final asilabic : **burduf**:**burdufe**(17 atestări) / **burdufuri** (29 de atestări) / **burdufi** (**burduși** 18 atestări);

obraz : **obraz**e (2 atestări) / **obrazuri** (13 atestări) / **obraz**¹ (2 atestări).

Formele duble sau triple de plural nu apar în variație liberă, ci în arii corelative.

La substantivele neutre se constată și situația inversă, în care formele de plural în -e sunt mai numeroase decât cele în –**uri** :

¹ Cf. Al. Graur 1968, Al. Graur, *Tendențele actuale ale limbii române*, București, 1968, p. 127-135.

adălmaș II/h.372 **adălmașe** (42 de atestări) / **adălmașuri** (33 de atestări);
brîu II/h.290 **brîie (brîne)** (55 de atestări) / **brîuri**(39 de atestări);
chibrit II/h. 220 **chibrite** (67 de atestări); / **chibrituri**(39 de atestări);
în 7 localități : 939, 950, 951, 961, 963, 965, 971 apar ambele forme de plural;

frîu III/h. 407 **frîie (frîne)** (64 de atestări) / **frîuri** (33 de atestări);
spital I/planșa 11 **spitale** (74 de atestări) / **spitaluri** (24 de atestări).

Substantivele **brîu** și **frîu** realizează pluralul în **-e**, cu sau fără păstrarea consoanei **n** **brîne** (în 48 de puncte) și **frîne** (în 57 de puncte) sau, mai rar, **brîie** (în 7 puncte) și **frîie** (în 10 puncte).

Există și situații când cele două forme diferite de plural sunt notate în aceeași localitate. Astfel, pentru substantivul **frîu**, pluralul în **-e** (**frîne**, **frîie**) și cel în **-uri** (**frîuri**) apar împreună în 6 puncte : 945, 951, 967, 977, 984, 991. Pentru substantivul **brîu** această situație se înregistrează numai în două puncte: 945, 952. Așadar, la substantivele neutre de tipul celor prezentate mai sus, graiurile oltenești nu cunosc diferențieri semantice ale formelor de plural.

În graiurile oltenești, substantivul defectiv **lapte** (IV/pl.125) are o formă de plural **lapți**, folosită cu sensul “*laptele de la două sau mai multe mulsori*” și atestată numai în punctele : 904, 941, 945.

Din categoria defectivelor face parte și substantivul **icre**, care și-a refăcut o formă de singular

icră, folosită pentru a denumi “*pulpa piciorului*” în punctele 996-998.

Substantivul **picior** (I/planșa 8) are un plural neobișnuit **picere**, formă care apare în Oltenia, în câteva puncte din sud : 964, 966, 985, 986, 988, 991, 993, 997. Această formă de plural, ca și alte câteva fenomene din dacoromână întâlnite în diferite zone ale țării (*cerbice*, *pîncete*, *plintă*, *strămut*, *trembur*) sunt denumite de S. Pușcariu “*inovații neobișnuite*”. Pluralul **picere** mai apare în vestul și sudul Munteniei, de-a lungul Oltului (de la Sibiu la Turnu Măgurele) și al Dunării până la Călărași.

În ceea ce privește formarea pluralului substantivelor, un caz interesant prezintă substantivul **piuă** (II/h. 295) prin multitudinea formelor și ezitarea manifestată de vorbitori în utilizarea lor. Pluralul **pive** este atestat în 14 puncte: 941, 942, 945-951, 953, 954-956, 997 (nord-est: 0, nord-vest:13 sud:1). În restul teritoriului se înregistrează o mare varietate de forme de plural:

piue (12 atestări); **piui** (4 atestări); **pivi** [= **pive**] 938;**pivi** [= **pivⁱ**] – (4 atestări); **piv^â** și **pive** - 941; **pive și pivⁱ** 942; **pie** (2atestări); **piuri** (8 atestări); **pii** (19 atestări).

Din cele prezentate mai sus se poate desprinde concluzia că aspectele privind numărul substanti-velor din cele 98 de puncte ale rețelei dialectale din Oltenia sunt multiple și, în același timp, caracteristice pentru diferitele părți ale regiunii.

Deci, se poate afirma că, și sub aspectul problemelor morfologice, Oltenia nu este unitară din punct de vedere dialectal.Referind-ne la marcarea opozițiilor singular/plural, este evident că în Oltenia se regăsesc similitudini cu graiurile din sud-vestul Transilvaniei (în regiunea subcarpatică) și cu graiurile muntenești în partea de est. Sudul Olteniei,deși prezintă aspecte comune cu Muntenia, oferă și realități lingvistice specifice graiurilor transcarpatice – situație ce se explică din perspectivă istorică.

Bibliografie

- Brâncuș 1962 – Gr. Brâncuș, *Graiul din Oltenia*, în LR, XI, 1962, nr. 3, p. 248 – 260.
- Byck – Graur 1933 – J. Byck și Al. Graur, *De l'influence du pluriel sur le singulier des noms en roumain*, în BL, I, 1933, p. 14 – 57.
- Diaconescu 1970 – Paula Diaconescu, *Structură și evoluție în morfologia substantivului românesc*, București, 1970.
- Graur 1968 – Al. Graur, *Tendențele actuale ale limbii române*, București, 1968.
- Popescu, 1980 - Radu Sp. Popescu, *Graiul gorjenilor de lângă munte*, Craiova, 1980.
- Todoran, 1984 - R. Todoran, *În legătură cu pluralul substantivului casă în graiurile dacoromâne* în vol. *Contribuții de dialectologie română*, București, 1984, p. 91 – 97.
- Tratat 1984 – *Tratat de dialectologie românească* (coordonator Valeriu Rusu), Craiova, 1984.